

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 9.04.2018r.

Adam Bodnar

WZF.7040.6.2018.ZS

**Pan
Mariusz Błaszczak**

Minister Obrony Narodowej

Szanowny Panie Ministrze

Uprzejmie informuję, że w 18 Białostockim Pułku Rozpoznawczym w Białymstoku została przeprowadzona kontrola przestrzegania praw i wolności obywatelskich żołnierzy. Celem kontroli było zapoznanie się z warunkami szkolenia i pełnienia służby, zwłaszcza zabezpieczenia socjalnego, realizacji uprawnień w zakresie zabezpieczenia mundurowego, bezpieczeństwa i higieny służby oraz funkcjonowania systemu kadrowego. Kontrolowano również funkcjonowanie systemu skarg oraz przestrzegania procedur dyscyplinarnych. W czasie przeprowadzonych rozmów z dowództwem oraz żołnierzami kontrolowanej jednostki odnotowano szereg problemów, z którymi pragnę podzielić się z Panem Ministrem.

W ocenie żołnierzy, jako najistotniejszy z ich punktu widzenia problem dotyczy wiarygodnego informowania żołnierzy, zwłaszcza z korpusu podoficerskiego, o możliwości odpowiedniego, indywidualnego planowania ich rozwoju służbowego. Żołnierze wskazują, że struktura korpusu podoficerskiego w pułku wynikająca z usytuowania i zaszeregowania stanowisk w ustalonym systemie organizacyjnym, utrudnia podejmowanie racjonalnych i efektywnych decyzji w tym zakresie. Wskazywano, że dla stopni podoficerów młodszych nie istnieją w strukturze organizacyjnej pułku odpowiednie stanowiska, co wpływa na brak możliwości awansowych żołnierzy z grupy podoficerów młodszych pełniących służbę na stanowiskach dowódczych.

Szereg negatywnych ocen w trakcie spotkań kierowano w stosunku do wprowadzonego w wojsku systemu zmniejszenia uposażenia do 80%, w przypadku pozostawiania żołnierza na zwolnieniu lekarskim. W ocenie żołnierzy, prowadzi to w praktyce do rezygnacji z pomocy lekarskiej, odmów przyjęcia zwolnienia lekarskiego i stawiania się chorych żołnierzy do służby, także w czasie szkolenia poligonowego.

Pozytywnie oceniono natomiast zmianę przepisów regulujących zasady odbywania służby kontraktowej w zakresie możliwości jej przedłużenia ponad wcześniej obowiązujący 12 letni limit maksymalnego okresu służby dla żołnierzy korpusu szeregowych. Zniesienie tego limitu służby i pozostawienie oceny przydatności żołnierzy do dalszego jej pełnienia dowódcom jednostek, właściwym dla zawarcia kontraktu, spowodowało poprawę dyscypliny i jakości wykonywania obowiązków służbowych. Widoczne jest dążenie żołnierzy do uzyskania wysokich ocen służbowych, dających szansę najlepszym z nich na kolejny kontrakt.

Praktycznie wszyscy żołnierze kontrolowanej jednostki wskazywali na niską jakość posiadanego sprzętu wojskowego, zwłaszcza transportowego, który z reguły przekracza 30 lat eksploatacji i nie jest w stanie zabezpieczyć prawidłowego wykonania nałożonych na nich zadań służbowych. Jakość tego sprzętu zagraża ponadto bezpieczeństwu samych żołnierzy. Remontowane przez stację remontową podległą właściwemu Wojskowemu Oddziałowi Gospodarczemu (WOG), pojazdy jednostki przekazywane są często jako niesprawne i nienadające się do dalszej eksploatacji. W powyższym kontekście wskazywano, że w tym samym kompleksie koszarowym mieści się Batalion Obrony Terytorialnej, który w odróżnieniu od kontrolowanej jednostki jest wyposażony w najnowszy sprzęt (w tym transportowy, uzbrojenie, umundurowanie itp.). Dzieje się tak, chociaż ów sprzęt jest użytkowany tylko w czasie 16 dniowego szkolenia żołnierzy tego rodzaju wojsk. Priorytetowe traktowanie potrzeb w zaopatrzeniu tej jednostki oraz brak realizacji podstawowych potrzeb kontrolowanej jednostki operacyjnej, prowadzi do kierowania przez żołnierzy wniosków o przeniesienie do formowanego Batalionu OT. Wnioski te ponadto są motywowane możliwością objęcia atrakcyjniejszych stanowisk, także pod względem płacowym i zaopatrzeniowym. Żołnierze twierdzą, że tworzenie tej

jednostki OT odbywa się kosztem ograniczenia zaopatrzenia w niezbędny sprzęt jednostek operacyjnych.

Podniesiono również problem potrzeby organizacji sprawnego systemu kontroli jakości umundurowania. Jak twierdzą żołnierze, testowane przez nich nowe wzory umundurowania, w większości oceniane są pozytywnie. Jednak z chwilą wdrożenia do produkcji ich poziom odbiega od produktów testowanych zarówno pod względem wykonania, jak i jakości użytych materiałów. Postulowano stworzenie sprawnego systemu kontroli jakości produktów kierowanych na użytek wojska, zwłaszcza w zakresie umundurowania i wyposażenia.

Z niepokojem w trakcie rozmów sygnalizowano problemy braku wojskowego lekarza podczas szkolenia poligonowego. Ustalana opieka medyczna żołnierzy w cywilnych jednostkach służby zdrowia, nie spełnia nawet podstawowych potrzeb. Żołnierze spotykają się z odmowami udzielenia pomocy medycznej w okolicznych szpitalach. Z uwagi na szkolenie w kompleksach leśnych sygnalizowano również potrzebę opracowania skuteczniejszego systemu zapobiegania ukąszeniom kleszczy. Otrzymywane środki zapobiegające tym ukąszeniom, nie gwarantują należytej ochrony przed chorobami przenoszonymi przez te pajęczaki. Jest to o tyle istotne, że jednostka ta nie dysponuje izbą chorych oraz lekarzem wojskowym, który w nagłych sytuacjach, podczas np. szkolenia poligonowego, może udzielić specjalistycznej pomocy żołnierzom wykonującym specyficzne dla tej jednostki zadania rozpoznawcze.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2017 r., poz. 958) uprzejmie proszę Pana Ministra o zbadanie wskazanych problemów oraz ewentualnie podjęcie działań zmierzających do ich rozwiązania.

Będę wdzięczny za poinformowanie mnie o zajętych stanowisku.

(podpis na oryginale)